

קו לחינוך

כל הזכויות שמורות ©
המודעות באחריות המפרסמים בלבד
דוא"ל: kav1@bezeqint.net
אתר קו לחינוך באינטרנט
www.kav-lahinuch.co.il

פקס עיתון לנושאי חינוך

מו"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי ■ עריכה: מיכל חביב ■ המערכת: זהבית 4 יבנה ■ טל. 03-6354484-03 פקס. 050-6812066
ג'ליון 391 ■ ב' כסלו תשס"ז-ט' כסלו תשס"ז ■ 30.11.2006-23.11.2006 ■ 6 עמודים ■ משוגר למנויים בלבד

ארגוני המורים נערכים לחידוש המאבק על שכר המורה

על תנאי השכר, על כל הכרוך בו, יחל, כנראה, כבר בחודש הבא. בארגון טוענים, כי האוצר מושך את המשא ומתן על תנאי השכר של המורים כבר למעלה משנה, מאז פקיעת חוק ההסדרים, שעל פיו הוקפא השכר במשך עד אוגוסט 2005.

המורה ושכרו, אלא כנגד משרד האוצר. יש לציין, כי בעקבות פרוץ המלחמה, לא חלה התקדמות במשא ומתן של ארגוני המורים עם האוצר בנושא מבנה השכר החדש של המורים. מארגון המורים נמסר בתגובה, כי המאבק

ארגוני המורים מתכננים בימים אלה מאבק רחב היקף על תנאי השכר של המורים, כך נמסר לקו לחינוך ממקורות המקורבים לארגונים. בניגוד לשנים האחרונות לא יופנה המאבק כנגד ראשי משה"ח, שבהם רואים ראשי הארגונים שותפים למאבק על מעמד

ראשי המכללות להוראה; משה"ח לא עמד בהבטחה שעל פיה לא יקוצץ תקציב המכללות

ברוע הגזירה. הופמן מביע תמיהה כיצד מתכוון משה"ח לפתור את בעיית המחסור הצפוי במורים, אם תקציב המכללות נמצא במגמת קיצוץ כבר כמעט עשור, אין תקציב להכשרת מורים טובים יותר, והמכללות עסוקות בשיקולים מהיכן לקצץ במקום לעסוק בתכנון קדימה.

לדברי ראש מכללת לוינסקי, הפגיעה הגדולה ביותר של הקיצוץ תהיה בהתנסות המעשית של הסטודנטים בבתי"ס, מאחר ולא ניתן לשנות את התוכנית העיונית-אקדמית של לימודי התואר הראשון בחינוך. התוצאה תהיה, לדבריה, שהמכללות יאבדו את היתרון הגדול שיש להן על פני האוניברסיטאות בהכשרת המורים ותחול ירידה ברמת ההכשרה המעשית. מבורך מוסיפה, כי כמו בשלוש השנים האחרונות גם השנה לא מקצה משה"ח תקציבי פיתוח כלשהם למכללות, ותקציבי הבינוי שהובטחו כבר לפני מספר שנים, עבור בנייה שכבר בוצעה, לא הועברו עדיין למכללות.

בחר משה"ח במכללות להוראה כאובייקט נוח לקיצוצים, מבלי לבצע בדיקת בית ולבדוק האם אין צורך בקיצוצים במטה המשרד, למשל במספר המפקחים ואנשי המקצוע האחרים.

20 מיליון השקלים שיקוצצו מהווים אמנם רק כ-3% מתקציב המכללות, אבל לטענת ראשי המכללות מדובר ב"קש שישבור את גב הגמל". לדבריהם, בחמש השנים האחרונות קוצץ תקציב המכללות להוראה בלמעלה מ-30% והן לא יוכלו לעמוד בקיצוץ הנוסף. ראש מכללת לוינסקי, ד"ר מרים מבורך, אומרת לקו לחינוך, כי המכללות טעו שספגו בשקט את הקיצוצים בשנים האחרונות. לדבריה, עתה ראשי המכללות חסרי אונים. נשקלה אמנם האפשרות להשבת את המכללות לאות מחאה, אולם ראשי המכללות חוששים כי השבתה כזו לא תזכה בתמיכה ציבורית רחבה, שתסייע במניעת הקיצוץ הצפוי. ראש המרכז האקדמי לחינוך בבית ברל מצוין, כי המכללות שאינן מאוגדות מתקשות להילחם

בתקציב 2007 של משה"ח מופיע קיצוץ של כ-20 מיליון ש"ח במימון שמעביר המשרד למכללות להוראה, מ-713 מיליון ש"ח ב-2006 לפחות מ-693 מיליון ש"ח ב-2007. לטענת ראשי מכללות להוראה, יביא הקיצוץ בתקציב להתמוטטות של מערכת הכשרת המורים. לשם תזכורת, בסוף חודש ספטמבר פרסם האוצר טיוטה של חוק ההסדרים. באחד מסעיפי החוק הופיעה ההצעה לקיצוץ מסיבי, שיתפרס על פני ארבע השנים הקרובות, בתקציבי המכללות להוראה. ראשי המכללות תלו תקווה בהבטחות שניתנו להם על ידי ראשי משה"ח, כי יעשו כמיטב יכולתם למנוע את אישור החוק. עם הצגת תקציב המדינה בשבוע שעבר התברר, כי בתקציב משה"ח מופיע קיצוץ דומה בהיקפו לזה שדרש האוצר. ראש המרכז האקדמי לחינוך במכללה האקדמית בית ברל, ד"ר עמוס הופמן, אומר לקו לחינוך, כי משה"ח לא עמד בהבנה שהושגה עם המכללות הקיץ, שעל פיה לא יקוצץ השנה תקציב המכללות. לטענתו,

בשנה הבאה; מדעי המחשב בבתי"ס יסודיים ובחטיבות הביניים

לדברי כהן, גיבשה ועדת המקצוע של מדעי המחשב אשתקד תוכנית לימודים עבור חטיבות הביניים, המופעלת השנה כניסוי במספר בתי"ס. התוכנית כוללת נושאים כמו הצגת מידע באינטרנט, בניית אתרים, מבנה המחשב, יסודות התכנות ועוד. (המשך בעמ' 2)

בימים אלה שוקדת ועדת המקצוע של מדעי המחשב בתרגום חומרים מתוכנית מתקדמת המופעלת בארה"ב, שישמשו את תוכנית הלימודים ביסודיים. מכיוון שתלמידי כיתות ג' אינם יודעים עדיין אנגלית, תתמקד התוכנית בנושאים שניתן ללמוד בעברית, כמו סדר פעולות, צורת חשיבה ואלגוריתמיקה.

בשנת הלימודים הבאה תופעל תוכנית ניסויית במדעי המחשב בבתי"ס יסודיים ובחטיבות ביניים, כך מוסר מפמ"ר מדעי המחשב במשה"ח, ד"ר אבי כהן, בראיון לקו לחינוך. בכיתות ג' בבתי"ס יסודיים במספר ערים במחוז מרכז, ובהן ראשון לציון ולוד, תופעל בתשס"ח תוכנית לימודים במדעי המחשב.

מנכ"ל משה"ח קורא להורים לחדול מתביעתם לביטול הטיולים השנתיים

אחד מהחוויות החיוביות ביותר שמערכת החינוך יכולה להעניק לתלמידים. המנכ"ל גם מציע לבנימין להצטרף לעבודת השיפורים שנעשית בימים אלה במשה"ח, בנושא הטיול השנתי. לדבריו, מטרת השיפורים היא להפוך את הטיול השנתי לערכי יותר, חוויתי יותר וטוב יותר. בתגובה מוסרת בנימין, כי לצערה מעדיפים התלמידים בטיולים השנתיים "לגלות את ריח הנרגילה וטעם הוודקה", ובעיקר "ללמד לקח" תלמידים שאינם נכנעים ללחץ החברת. בנימין מציעה למנכ"ל משה"ח לסיים את מלאכת השיפורים עליה הכריז ורק אחר כך להחזיר למערכת החינוך את הטיולים השנתיים.

כי למרות שהטיולים השנתיים איבדו מזמן את ערכם החינוכי-לימודי, אין למערכת החינוך אומץ לעמוד מול לחץ התלמידים ולבטל אותם. יש לציין, כי בכנס השנתי של התאגדות מנהלי בתיה"ס בארגון המורים, שהתקיים אשתקד, הביעו מנהלים טענה דומה לזו של בנימין. המנהלים תיארו את החרדה הרבה מפני אסון, המלווה אותם במשך כל טיול שנתי. מנהלים גם ביקשו לקצר את הטיולים השנתיים ליום אחד, מכיוון שמרבית האירועים האלימים בטיולים השנתיים, והשימוש של תלמידים באלכוהול ובסמים, מתרחשים בלילות. במכתבו מוסיף אבואב, כי הטיול השנתי הוא

"הטיול בעיני הוא חלק משמעותי מהנוף הלימודי והחינוכי של ביה"ס", כך מציינ מנכ"ל משה"ח, שמואל אבואב, במכתב ליו"ר ארגון ההורים בירושלים, את בנימין. המכתב נשלח בתגובה לדרישתה של בנימין, שהתפרסמה בראשית החודש באמצעי התקשורת, לבטל את הטיולים השנתיים בבתיה"ס. בנימין, המייצגת כיום, למעשה, את ארגוני ההורים (בשל הקפאת ארגון ההורים הארצי), תיארה במכתב לשרת החינוך את הטיולים השנתיים כ"פצע פתוח", שחייב להימחק מסדר היום של ביה"ס. לדבריה, חלק ניכר מהטיולים מהווה חממה להשתוללות ואלימות חמורה של תלמידים. בנימין גם טוענת,

במחוז חיפה; יצירתיות במלחמה באלימות

המקומיות והמשטרה. לאחרונה נוספו 50 יועצים חינוכיים לבתיה"ס היסודיים במחוז חיפה. מנהל המחוז הביע תקווה, כי היועצים יסייעו למציאת דרכים חדשות להתמודד עם אלימות התלמידים. בישיבה השתתפו נציגת מחלק הנוער במשטרת ישראל, רב פקד חנה זוהר, מפקחים, יועצים ומנהלי בתי"ס במחוז.

באופן מהיר למיצוי הדין עם התוקף. זבידה הוסיף, כי למרות הפעילות האינטנסיבית בבתיה"ס במחוז לצמצום נגע האלימות, הוא עדיין מוטred מהיקפה של התופעה. לדבריו, צריכים בתיה"ס לגלות יותר יצירתיות בפעילותם כנגד אלימות התלמידים; יש צורך בשידוד מערכות ושיתוף כל גורמי הקהילה – הורים, תלמידים, מורים, הרשויות

החודש התכנסה הוועדה המחוזית למניעת אלימות של מחוז חיפה לישיבתה הראשונה השנה. הישיבה התקיימה על רקע פציעתו של מנהל ביה"ס היסודי אל פארוק בפארדיס, יאסין אבו עריישי. המנהל הותקף על ידי אביו של אחד התלמידים ונזקק לאשפוז בבית חולים. מנהל מחוז חיפה, אהרון זבידה, אמר בישיבה, כי פנה למשטרה בדרישה לפעול

תרבות ובידור בביה"ס

הפקות, הצגות ועוד
פאזה - הפקות תיאטרון, אולפן הקלטה, וידאו ארט, טל': 04-6732858

קסמי ילדות - הפקות, תוכניות לילדים, כתיבה, תכנון וביצוע, טל': 03-5299849

אירת בשן - מבחר הצגות ואירועי תרבות, סדנאות וימי כייף, אירת בשן, טל': 050-7215160

הפעלות, סדנאות, אירועים ועוד
נמשים - הפעלות, סדנאות יצירה, דוכני מזון, מתקני לונה פארק, מתנפחים ועוד, אסף סרי, טל': 03-9419555

ברק בעיניים - הפעלות בחגים, אירועים ומופעים, ברק מורד, ליצן וקוסם, טל': 052-2670282

מועדוני זמר לבתי"ס - עמוס ברזל, טל': 052-2538297

קיפצובה - פארק חוויות בקיבוץ צובה, טל': 02-5347000

אופק רחב - מופע פעלולי מדע, טל': 052-5104705

אטרקציות נוספות במדריך דפי חינוך
שבאתר קו לחינוך
www.kav-lahinuch.co.il

בשנה הבאה; מדעי המחשב בבתי"ס יסודיים ובחטיבות הביניים

(המשך מעמ' 1)
מטרת התוכנית היא להגביר את המוטיבציה של התלמידים להמשיך בלימודי מדעי המחשב בחטיבה העליונה. תוכנית הלימודים בחטיבות לא תיכלל, לפחות בשנים הקרובות, במקצועות החובה. מנהל שירצה לשלב את התוכנית בבית ספרו, יצטרך להפריש למטרה זו שעות לימוד מהסל שברשותו. לדברי המפמ"ר, ניתן לשלב את התוכנית במערכת השעות במקום לימודי יישומי מחשב, כמו תוכנות אופיס וגלישה באינטרנט, שמרבית התלמידים בחטיבות כבר מכירים מהבית, או להפעיל את התוכנית במסגרת תל"ן (תוכנית לימודים נוספת), שתמומן על ידי ההורים או מתקציב הרשות המקומית. כהן מוסיף, כי הדרישה להוראת מדעי המחשב בחטיבות הביניים הגיעה בעיקר מבתי"ס במגזר הערבי. מדבריו עולה, כי בניגוד למרבית מקצועות הלימוד האחרים, במדעי המחשב לא קיימים פערים בין המגזר הערבי והיהודי. כהן אף טוען, כי מערכת החינוך במגזר הערבי "צועדת לפני המחנה" בחידושים בהוראת מדעי המחשב. לדבריו, בתיכונים הערביים נפתחו בשנים האחרונות הרבה מאוד מגמות מחשב ורמת ההוראה בהם אינה נופלת מרמת ההוראה במגזר היהודי. גם מספר המגמות במגזר הערבי גבוה יותר, יחסית לגודלן של שתי האוכלוסיות, מאשר במגזר היהודי. לדבריו, קיימת במגזר הערבי מוטיבציה רבה לפתח את מגמות מדעי המחשב והמורים מגיעים לכל השתלמות. השנה עוברות מגמות המחשב בכל מגזרי החינוך לתוכנית לימודים מעודכנת, הכוללת את הוראת השפות המתקדמות; java של סאן או #sharp של מיקרוסופט. המפמ"ר נותן למורים את האפשרות לבחור ללמד את אחת השפות. לדבריו, המאבק האדיר בין שתי חברות המחשבים העולמיות משרת את הוראת מדעי המחשב; שתי החברות מתחרות על מערכת החינוך, ומעניקות סיוע רב לכל בקשה, למשל בהשתלמויות למורים. כהן משבח את המורים למדעי המחשב על שיתוף הפעולה עם משה"ח והיענותם לעבור השנה ללמד שפות מחשב מתקדמות, למרות שהמעבר דרש מהם להקדיש זמן רב ללימוד החומר ולהשתלמויות.

דו"ח בריטי קובע; ניתן להפחית בזמן קצר ובאמצעים פשוטים בעיות משמעת בביה"ס

משלהם על התנהגות טובה, ששיפרה במידה רבה את ההתנהגות בכיתה, כמו, למשל, לשלוח גלויות הוקרה לבתי התלמידים. המורים הקפידו להעניק תשומת לב ולשבח במילים חמות לתלמידים המתנהגים בדרך כלל כראוי ולא להתמקד רק בתלמידים המפריעים. הוענקה הכשרה לתלמידים בוגרים כדי שיוכלו לסייע לתלמידים צעירים הזקוקים לייעוץ או לשמש להם אוזן קשבת. פעילות זו גרמה לתלמידים הצעירים לחוש יותר ביטחון עצמי ומוגנות בביה"ס. לתלמידים הבוגרים העניקה ההכשרה ניסיון חווייתי, וסייעה להם להבין מהי אזרחות טובה. חוזקו מועצות התלמידים והובהר לתלמידים שקולם נשמע בביה"ס.

שיתוף הרשות המקומית

הרשויות המקומיות שותפו בתוכנית השינוי של ביה"ס באמצעות מפגש או שניים מדי סימסטר. הרשויות המקומיות סיפקו לבתיה"ס ייעוץ של אנשי מקצוע מתחום ניהול ההתנהגות. היועצים סייעו להנהלות בביה"ס לבדוק את נקודות החוזק והחולשה של אסטרטגיות הניהול שלהם. היועצים גם בחנו את נקודות החוזק והחולשה של ארגון הכיתה, ובעת הצורך סיפקו למורים ולעוזרי ההוראה טכניקות יעילות יותר לניהול כיתה.

שילוב מורים מובילים בביה"ס

נעשה מאמץ בחלק מבתיה"ס להעסיק מורים מנוסים ובעלי כישורי הוראה מוצלחים. מורים אלו גילו במהירות נקודת תורפה בהוראה והציעו דרכים לטפל בהן. המורים המנוסים גם הצליחו לזכות באמון התלמידים ולחזק בקרבם את התקווה והאמון בכוחם להוביל שינוי בביה"ס. המורים המנוסים גם שימשו כמדריכים למורים אחרים וסייעו להם לשפר את כישורי ההוראה וניהול הכיתה שלהם.

כתוצאה מהשיפור שחל במשמעת בבתיה"ס, חל גם שיפור בפיקוח על הישגי התלמידים. איתור קשיים לימודיים בכיתות הפך לקל יותר. לכיתות שבהן אותרו קשיים הותאמו תוכניות לתמיכה בלמידה. השיפור במשמעת גם העניק למורים יותר הזדמנויות לציין הצלחה בלימודים ולשבח אותה, מה שתרם להעלאת הביטחון העצמי של התלמידים והישיגיהם.

את הדו"ח המלא ניתן למצוא באתר ה-OFSTED;

<http://www.ofsted.gov.uk/publications/2377>

התנהגויות אינן מקובלות וכיצד בדיוק יטופלו התנהגויות כאלו. צוות המורים הודרך מה עליו לעשות כאשר הוא נתקל בבעיות משמעת. כמו כן, התקיים מעקב קפדני כיצד אוכף הצוות את כללי ההתנהגות שגיבש ביה"ס. המורים נדרשו להפנים את הכלל שיש גבולות ברורים להתנהגות בביה"ס ויש להתמיד בשמירתם.

אותרו תלמידים בעלי בעיות התנהגות ובהם תלמידים המועמדים להרחקה מביה"ס. לכל תלמיד כזה מונה מנחה מהצוות. המנחה דן עם התלמיד על הבעיות שהתגלו בהתנהגותו, וגיבש ביחד איתו דרכים למנוע אותן בעתיד.

לא לחפש אשמים

בבתיה"ס לא ננקטה מדיניות של האשמת קבוצות תלמידים בבעיות המשמעת. גם מורים לא הואשמו בכך שאינם מצליחים לשלוט בהתנהגות התלמידים בכיתה. המדיניות של בתיה"ס הייתה "כולנו ביחד בצרה הזו ועלינו להתמודד איתה". בתיה"ס פעלו מתוך ההנחה שמרבית המורים והתלמידים מתוסכלים בשל הפרעות בשיעורים. הצוות, התלמידים, ההורים ולעתים גם קבוצות בקהילה – שותפו בתכנון וביצוע הפעילות לשיפור המשמעת.

הרחקת תלמידים מפריעים

מחברי הדו"ח מציינים, כי בבתיה"ס שהתמודדו בהצלחה עם בעיות המשמעת, לא נוצרה בהלה גם כשמספר התלמידים המורחקים גדל בעקבות הנהגת מדיניות משמעת מחמירה יותר. תלמידים שהמשיכו להפריע הורחקו מהשיעורים לפינה מוגנת בביה"ס, שבה למדו בפיקוח איש צוות בכיר. בחלק מבתיה"ס גם הוקמו יחידות לתמיכה בלמידה, שבהן הוענקו כלים לשליטה עצמית לתלמידים עם בעיות משמעת. לתלמידים המתקשים לשלוט בהתנהגותם במשך ביום לימודים מלא ניתנה מערכת שעות חלקית. כשכל האסטרטגיות האחרות לשיפור ההתנהגות נכשלו – הועבר התלמיד המפריע לביה"ס אחר, שבו יצליח, אולי, "לפתוח דף חדש".

שיתוף התלמידים

בבתיה"ס התייעצו עם התלמידים מהו התגמול על התנהגות טובה שהם מעדיפים. פותחו מערכות תגמול בית ספריות להנהגות טובה, למשל של הענקת כרטיסים להגרלת לוטו נושאת פרסים שנוערכה בביה"ס. רבים מהמורים גם הנהיגו שיטת תגמול אישית

בתי"ס יכולים להפחית במידה ניכרת את בעיות המשמעת בקרב התלמידים באמצעים פשוטים ובזמן קצר, זו מסקנתו של דו"ח בשם "שיפור ההתנהגות", שחיבר לאחרונה המשרד לסטנדרטים בחינוך בבריטניה (ה-OFSTED - Office For Standards In-Education), שפורסם באתר האינטרנט שלו (כתובת האתר בסוף המאמר). ה-OFSTED הוא יחידת ביקורת עצמאית למערכת החינוך, שאינה כפופה למשה"ח, אלא לפרלמנט הבריטי.

הדו"ח מתבסס על מעקב שנערך ב-46 חטיבות ביניים בבריטניה, אשר סבלו מבעיות משמעת קשות. המפקחים עקבו בשנים 2005-2006 אחר הפעולות שנקטו בבתיה"ס כדי להילחם בתופעה. הדו"ח מרכז את הפעולות שנמצאו כיעילות ביותר.

תוכנית כוללת לשיפור ביה"ס

הדו"ח מצא, בין היתר, כי לא ניתן לשפר את התנהגות התלמידים על ידי החמרת מדיניות אכיפת המשמעת בלבד. התברר שבתיה"ס, שהצליחו לפתור את בעיות המשמעת בצורה יעילה, שילבו אסטרטגיות לטיפול בבעיות התנהגות בתוכנית בית ספרית רחבה לשיפור איכות ההוראה. תחילה בדקו בתיה"ס לעומק מהם הגורמים לגישה השלילית של התלמידים ולהפרעות בשיעורים. לאחר מכן הונהגו בבתיה"ס תוכניות כוללות לשיפור ההוראה. בבסיס התוכניות עמד הרעיון לשיפור ההוראה יביא להפחתה בהפרעות התלמידים ולשיפור גישתם ללמידה.

תוכנית לשיפור ההוראה והלמידה הציבה, בדרך כלל, כמטרה את העלאת המוטיבציה של התלמידים ללמוד. האמצעי להשגת מטרה זו היה גיוון תוכניות הלימודים והפיכת השיעורים למאתגרים ומהנים יותר. התוכנית כללה הדרכה ואימון של צוות המורים. המורים גם השתתפו במפגשים להפריה הדדית, שבהם שיתפו זה את זה בחוויות חיוביות של הוראה. בבתיה"ס גם התקיים אימון אישי לחלק מהמורים.

בתיה"ס גם ערכו משאלים בקרב התלמידים, שבהם נדרשו לחוות דעתם על כל שלב של התוכנית. התלמידים גם שותפו בנתונים על השיפור בהתנהגות בביה"ס.

כללי ההתנהגות ברורים

בבתיה"ס שטיפלו ביעילות בבעיות המשמעת, הובהר לתלמידים בצורה נחרצת אלו

רשת התקשוב של מחוז צפון נערכת לעת חירום

בכיתות המחשב של בתיה"ס, אך לדברי בוסל, הלמידה הייתה עצמאית והמורים לא נכחו בכיתות. לדבריה ניתן יהיה לקיים פעילות דומה גם מבתי התלמידים או מכל מקום שבו ישהו בעת חירום.

צפונט פרסמה לאחרונה הנחיות לפעילות מקוונת בעת חירום. על פי ההנחיות, מנהלי הקהילות ומדריכי התקשוב של המחוז יחברו, ביחד עם מורי בתיה"ס, משימות המותאמות לשעת חירום. מאגר של המשימות ירוכז באתר בשם קו העימות. בעת חירום יפרסמו מנהלי בתיה"ס הפניה לאתר. כמו כן, יפתחו המנהלים בעת

חירום פורום בית ספרי, שבו יוכלו התלמידים להיעזר ביועצת. הודעה על הפורום תפורסם בדף הבית של כל אתר בית ספרי.

כמו כן השתתפו בימים המקוונים בתי"ס המפעילים אתרי אינטרנט בית ספריים, אך אינם חברים בקהילות. במסגרת הימים המקוונים הכינו התלמידים עבודות חקר ומשימות מידענות, שאותן חיברו מורי הקהילות, בסיוע צוות צפונט. נושאי המשימות הותאמו לתחומי הלימוד שבהם עוסקות הקהילות, לשכבות הגיל ולרמת הכיתות. כך, למשל, עסקה קהילת ארצנט בהכנת דפי פרסום ליישובים שבהם לומדים התלמידים ובהיכרות חברתית וירטואלית בין תלמידי הקהילה מבתי"ס שונים. קהילת החינוך הממלכתי-דתי למדה על רחל אמנו כדמות וכסמל. קהילת "לגדול עם ספריים" עסקה בסיפור "פעם היה ילד שלא רצה לישון לבד", ועוד. הימים המקוונים נערכו אמנם

רשת התקשוב החינוכית של מחוז צפון, צפונט, ערכה במהלך השבוע האחרון שני ימי לימוד מקוונים. מטרת הימים המקוונים הייתה לבדוק האם צפונט יכולה לתת מענה לימודי לתלמידי הצפון בתקופת חירום, שבה תשותק מערכת החינוך הרגילה. לדברי מפקחת מחוז צפון לתקשוב, נילי בוסל, מטרה נוספת של הימים המקוונים היא להביא למודעות בתיה"ס והתלמידים את השירותים והסיוע שיכולה לספק להם צפונט בתקופת מלחמה. בוסל מספרת, כי במהלך המלחמה הקיץ הופעלו באתר צפונט יועצות שענו לשאלות תלמידים. על פי הערכתה, חלק ניכר מהתלמידים לא היו מודעים לשירות זה. בימים המקוונים השתתפו 15 קהילות צפונט, שבהן חברים כמאה בתי"ס מכל מגזרי החינוך.

יוזמות לתקשוב

■ אינטל מחלקת מענקים

לבת"ס – חברת אינטל העולמית מחלקת בימים אלה מענקים בסך כולל של חצי מיליון ש"ח, ל-72 בתי"ס וגני ילדים ברחבי הארץ. המענקים מחולקים במסגרת התוכנית הבינלאומית של החברה, "אינטל תורמים בריבוע" (Volunteers Matching Grant Program). במסגרת התוכנית מתנדבים עובדי החברה לסייע לבתי"ס, בעיקר בשיעורי תגבור והעשרה. בנוסף מעניקה החברה לבתיה"ס 200 דולר עבור כל 20 שעות התנדבות של העובדים. אינטל ישראל הצטרפה לפרויקט לפני כשנתיים. התוכנית מתקיימת בישראל בשיתוף עמותת תפוח. מחברת אינטל נמסר, כי החודש התקיים בקריית גת טקס חלוקת מענקים לבתי"ס מקריית גת ומהמועצה האזורית לכיש. טקסים נוספים יתקיימו באתרי החברה בירושלים, חיפה ופתח תקווה.

■ במחוז מרכז; חידון מקוון במורשת לכיתות ד'ו – מטה

שנהר-קרמניצר במחוז מרכז ואתר גלים של עמותת סנונית, עורכים חידון מקוון במורשת לתלמידי כיתות ד'-ו'. החידון עוסק בדמויות מופת בתולדות עם ישראל. מטרת החידון היא להעשיר את הידע של התלמידים ולחשוף אותם לפועלן של הדמויות ולערכים שהן מייצגות. תלמידי הכיתות שמשתתפות בחידון לומדים בימים אלה על האישים ופועלם. בסוף החודש הבא יתקיימו חידונים מקוונים בבתיה"ס. שבעת התלמידים שיזכו בחידון הבית ספרי בכל שכבה, ישתתפו בשלב א' של החידון המחוזי, שיתקיים בינואר. בשלב השני של החידון, שיתקיים במאוס, ישתתפו ששה תלמידים מכל ב"ס. בשלב הגמר,

ביותר שיזם עד כה מינהל החינוך. חברת נס טכנולוגיות, תממן 50% מעלות הפרויקט. שאר העלות תמומן על ידי ההורים ומינהל החינוך. תלמידים מעוטי יכולת יזכו במלגות למימון השתתפותם בתוכנית.

■ בבאר שבע; קורס תכנות לתלמידות בלבד – תלמידות כיתות

י' מחמישה תיכונים בבאר שבע, ישתתפו בקרוב בקורס אקדמי בשם "מפתחות תוכנה צעירות". הקורס יתקיים במכללה האקדמית להנדסה סמי שמעון בעיר. לפרויקט שותפים מינהל החינוך בעירייה ומשרד המדע. מעריית באר שבע נמסר, כי מטרת הקורס היא להכשיר את התלמידות למבחן ההסמכה של מיקרוסופט העולמית בתחום פיתוח תוכנה. מטרה נוספת היא להעלות את שיעור הנשים הרוכשות השכלה גבוהה במקצועות המדעים. עוד נמסר, כי מינהל החינוך ושותפיו לפרויקט פועלים בימים אלה לקבל את הכרת משה"ח בהשתתפות בקורס כפרויקט גמר בתעודת הבגרות. הלימודים בקורס יתקיימו במפגשים בני ארבע שעות כל אחד, שיערכו אחת לשלושה שבועות.

■ פורום תמיכה לבני נוער והורים באתר אל-סם – עמותת

אל-סם השיקה לאחרונה אתר אינטרנט חדש. באתר פורום תמיכה. הפורום מאפשר לבני נוער ולהורים לקבל מידע, ייעוץ וסיוע, ללא צורך ברישום או הזדהות, בנושאים של שימוש בסמים והתמכרות, גמילה ועוד. את הפורום מנהלים; הפסיכולוג הקליני, יונתן דוידסון, ואמו של נער שהתאבד בגיל 18 בגלל התמכרות למריחואנה. כתובת האתר; <http://www.alsam.org.il>

שיתקיים במאי, ישתתפו שמונת בתיה"ס שזכו בניקוד הגבוה ביותר בשלב הקודם. בין דמויות המופת שעליהן ייערך החידון; דוד המלך, רות המואביה, רבי עקיבא, הרב מוהליבר, רחל המשוררת, חיים ויצמן, זאב ז'בוטינסקי, ש"י עגנון ואלי כהן.

כתובת אתר התחרות;
<http://www.galim.org.il/hidon>

■ בחולון; תוכנית מנהיגות טכנולוגית לתלמידים מצטיינים – מינהל החינוך בעיריית חולון

השיק החודש תוכנית לפיתוח מנהיגות טכנולוגית וניהול ידע בקרב התלמידים בתוכנית משתתפים תלמידים מצטיינים מכיתות ט' ו-י'. התוכנית פותחה על ידי חברת נס טכנולוגיות. מטרת התוכנית הן לפתח אצל התלמידים יכולות חשיבה, כישורים טכנולוגיים ומנהיגות ערכית. התלמידים שמשתתפים בתוכנית ילמדו בסדנאות קטנות, שיתקיימו בשעות אחר הצהריים, ב-8 בתי"ס על יסודיים בחולון. התוכנית היא דו-שנתית וכוללת כ-350 שעות לימוד. הלימודים יתקיימו במהלך שנת הלימודים ובחופשות הקיץ. לאחרונה התקיים בחולון ערב חשיפה לתוכנית, שבו השתתפו כ-450 תלמידים והורים. לאחר מכן נערכו סדנאות התאמה לתוכנית. בסדנאות השתתפו כ-300 תלמידים, ש-180 מהם נבחרו לתוכנית. מעריית חולון נמסר, כי בוגרי התוכנית יקבלו בסיומה תעודת "בוגר לפיתוח מנהיגות טכנולוגית וניהול ידע". בוגרים מצטיינים יוגשו למבחני הסמכה בינלאומיים של חברת מיקרוסופט. עוד נמסר, כי זהו פרויקט המצוינות הגדול

יוזמה חינוכית

■ במחוז חיפה; אתרים

למפקחים כוללים - צוות מדריכי

התקשוב של מחוז חיפה פתח בתחילת שנת הלימודים אתרים למפקחים הכוללים במחוז. באתרים מציגים המפקחים את פעילותם ואת תוכניותיהם הפדגוגיות להמשך שנת הלימודים. בכל אתר ניתן למצוא את דבר המפקח למנהלי בתיה"ס שתחת פיקוחו, לוח זמנים חודשי של ביקורי המפקח בבתיה"ס, קישורים לאתרי בתיה"ס שבאזור פיקוחו, קישורים למאמרים ולמחקרים שבחר מתחום החינוך ועוד. כמו כן, בכל אתר אפשרויות ליצירת תקשורת עם המפקח למורים ומנהלים באזור הפיקוח ובינם לבין עצמם. התקשורת מתבצעת באמצעות פורומים ותיבת דוא"ל של המפקח. ממחוז חיפה נמסר, כי מטרת האתרים היא ליצור "בית" וירטואלי לקהילת בתיה"ס של כל מפקח ומרחב פעילות המשלים את העשייה שלו בשטח.

אתרי מפקחים במחוז חיפה;

האתר של יעל סלומון -

<http://www.schooly.co.il/yael>

האתר של לאה יגור -

<http://www.schooly.co.il/lea>

האתר של ד"ר מירה לאוב -

<http://www.schooly.co.il/krayot>

במפגש הראשון התארחו ביבנה הורים ומורים מרהט למפגש היכרות. המפגש גם כלל צפייה משותפת בהצגה "מלאך עם תסמונת", העוסקת בחריגים בחברה. בעקבות ההצגה נערך דיון. בשבוע שעבר התקיים מפגש גומלין ברהט. המפגש כלל ארוחה עשירה ופעילות היכרות בנושא דו-קיום. בשלב הבא של התוכנית יתקיימו מפגשי היכרות, ביבנה וברהט, לתלמידי שני בתיה"ס.

■ פרס למורה היזם - עד סוף

החודש ניתן עדיין להגיש מועמדות לפרס רקנאטי-צ'ייס-רש"י למורה היזם לשנת תשס"ז, כך מוסרת רכזת המועמדים והשיפוט של הפרס. פרס רקנאטי-צ'ייס-רש"י מוענק למורים וגננות אשר פיתחו ויישמו בהצלחה יוזמות לימודיות וחינוכיות. מדי שנה זוכות בפרס עד 18 יוזמות, המזכות את אנשי החינוך בפרסים כספיים בסך 10,000 ש"ח כל אחד. אשתקד זכו בפרס 12 מורים, שפיתחו עשר יוזמות. הנהלת הפרס מגבשת עתה דרכים להפצת היוזמות הזוכות ויישומן במערכת החינוך. את הפרס יזמו לפני כשלוש שנים איש העסקים, ליאון רקנאטי, וראש המרכז לחקר המדיניות החברתית בישראל, פרופ' יעקב קופ. מטרת הפרס היא לעודד דפוסי עבודה של יזמות במערכת החינוך. שאלון להגשת מועמדות לפרס ניתן למצוא באתר הפרס; www.rcr.org.il

■ לומדים היסטוריה "דרך

הרגליים" - באולפנית טבריה גילו, כי

סיור לימודי-חוויתי יכול לסייע להוראת ההיסטוריה בכיתות. לאחרונה יצאו תלמידות שכבת ט' בביה"ס לסיור בעיר צפת כדי ללמוד על חיי יהודי העיר בתקופה העותמנית. צוות מורי ההיסטוריה של ביה"ס הנחה את המדריכים המקצועיים של הסיור מהו המסלול הרצוי והתכנים שיש להעביר בו. כל תלמידה קיבלה בתחילת הסיור דף עבודה על חומר הלימוד שיועבר בסיור, שאותו היא הייתה צריכה למלא במהלכו. בזמן הסיור גם פגשו הבנות מורות מהאולפנית, שהציגו דמויות מהווי צפת בתקופה העותמנית, וסיפרו להן את סיפורן המתובל בהומור. מביה"ס נמסר, כי התלמידות התעניינו בהדרכה, ועקבו אחר פרטיה בדריכות.

■ מפגשים דו-לאומיים להורים,

מורים ותלמידים - ביה"ס הקהילתי

פרדס צפוני ביבנה מתמקד בנושא לימודי ארץ ישראל. השנה הוחלט בביה"ס כי יש לערוך לתלמידים היכרות עם אוכלוסיות בישראל, שעמן אין הם נפגשים בדרך כלל בחיי היום-יום. כדי לקדם מטרה זו יצר ביה"ס שיתוף פעולה עם ביה"ס היסודי שייח חמיס מרהט. במהלך החודש האחרון התקיימו מפגשי היכרות ראשונים בין המורים וההורים משני בתיה"ס.

מטח
המרכז לטכנולוגיה חינוכית

4 בדצמבר 2006

יום עיון של מכון מופ"ת בשיתוף עם המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מטח) בנושא:

מה במוח? חקר המוח והשלכותיו על הלמידה, החינוך והחשיבה

יתקיים במעמד שרת החינוך, פרופ' יולי תמיר

ביום שני, י"ג בכסלו תשס"ז, 4 בדצמבר 2006, בין השעות 8:45-14:30 במכון מופ"ת, רח' שושנה פרסיץ 3 קריית החינוך, תל אביב

באכילא

סגנונות חשיבה: מאבחון נירופסיכולוגי למערכת החינוך
פרופ' אלי וקיל, אוניברסיטת בר-אילן

אימון קשבי מבוקר: כלי לשיפור ולפיתוח מנגנונים מוחיים
העומדים בבסיס הלמידה
ד"ר לילך שלו-מבורך, האוניברסיטה הפתוחה

האם ניתן לייבא את מסקנות חקר המוח לכיתת הלימוד?
פרופ' ידית דודאי, מכון ויצמן למדע

כיצד המוח ומערכת העצבים מנהלים את חינוך?
ד"ר אמנון מוסק, המרכז הרפואי תל אביב ע"ש סוראסקי

לאן פניו של מחקר המוח במאה ה-21?
פרופ' עידן שגב, האוניברסיטה העברית ירושלים

מוח ויצירתיות: הבנת מטפורות ושירה
פרופ' מרים פאוסט, אוניברסיטת בר-אילן

במהלך יום העיון תתקיים תצוגה של ספרים, משחקי חשיבה, לומדות, סביבות למידה מתוקשבות ועוד.

בין המציגים: מכון מופ"ת; המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מטח); פור אי די - 4ID; אשכולות חשיבה ישראל בע"מ; עץ הדעת - משחקי חשיבה לכל גיל; מכללון סמינר הקיבוצים; מכון הנרייטה סאלד - המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות; יסוד הוצאה לאור; לומדע - ללמוד ולדעת; אור בינלאומי; רובוטק טכנולוגיות בע"מ; קשב, ריכוז וזיכרון - יישומים מתקדמים

אפרטים נוספים בטל: 03-6901430 ד"ר ההתאמה: לנרשמים מראש - 40 ש"ח; לנרשמים ביום העיון - 50 ש"ח

ניתן להירשם באמצעות כרטיס אשראי בטלפון 03-6901428, 03-6901406 (שלוחה 0) או באתר מכון מופ"ת,

מדור ימי עיון: #5 <http://www.mofet.macam.ac.il/iun/>

חינוך התיישבותי

■ פיתחו – תלמידי המגמה לחקלאות ומדעי החיים בכפר הנוער הודיות שבגליל, פיתחו לאחרונה מוצר חדש – שמפו המונע נשירת שיער. השמפו עשוי מתערובת של שמנים אתריים, המופקים משמונה צמחים. בין הצמחים; הדס, אקליפטוס, רוזמרין, לבנדר ועוד. תלמידי המגמה החלו אשתקד להפיק את השמנים מצמחי מרפא שהם מגדלים בכפר הנוער. השנה ממשיכים התלמידים לפתח מוצרים נוספים מהשמנים, וביניהם השמפו. תלמידי המגמה מספרים, כי הגיעו אל מרכיבי השמפו לאחר עבודת חקר, קריאת ספרות מקצועית, גלישה באתרי אינטרנט וניסוי. כבסיס לפיתוח המוצר שימש מידע שסיפקו תלמידים מהכפר, בני העדה האתיופית, על השימוש שנעשה באתיופיה בשמן ההדס לחיזוק השיער.

מחוז צפון

■ ראויה לחיקוי – מערכת החינוך ביקנעם מוצלחת מאוד וראויה לחיקוי, כך אמרה שרת החינוך, יולי תמיר, במהלך סיור שערכה בשבוע שעבר במוסדות חינוך ביישוב. שרת החינוך ביקרה בביה"ס היסודי דליות, שבו לומדים כ-360 תלמידים, ובביה"ס העל יסודי אורט יקנעם, שבו לומדים כ-1,150 תלמידים. אל השרה התלוו ראש עיריית יקנעם, סימון אלפסי, מנהל המחוז, דוד וסרמן, ובכירי המחוז. במערכת החינוך ביקנעם לומדים כ-4,200 תלמידים מגילאי גן ועד י"ב. שיעור הזכאות לבגרות של בוגרי י"ב ביישוב הוא כ-68%. אשתקד זכתה יקנעם בפרס החינוך היישובי הארצי. בהמשך היום ביקרה שרת החינוך בביה"ס לחינוך מיוחד יובלים בעפולה, והשתתפה בטקס הנחת אבן הפינה לתיכון עמק חרוד בקיבוץ עין חרוד.

■ שיפור – מנהל המחוז, דוד וסרמן, והמפקח המחוזי על המגזר הערבי, מחמוד דיאב, ביקרו בשבוע שעבר במוסדות חינוך שבמועצה האזורית בוסתן אל מארג' ליד עפולה. בעת הביקור ציין מנהל המחוז את השיפור שחל בהישגי תלמידי המועצה בבחינות המיצ"ב ואת העלייה בזכאות לבגרות. בארבעת יישובי המועצה, סולם, מין, מצר ודחי, לומדים כ-2,400 תלמידים בגילאי טרום חובה עד י"ב.

■ תרומה – עיריית טבריה וקרן קרב ערכו בתחילת החודש פרויקט חינוכי שמטרתו הייתה הטמעת אהבת בעלי חיים בקרב ילדי העיר. במסגרת הפרויקט התקיימה פעילות הסברתית בגנים ובבתיה"ס היסודיים על אהבת בעלי חיים והטיפול בהם. כמו כן חולקו

כ-12 אלף בובות פרווה גדולות של כלבים לכל ילדי הגנים, כיתות א'-ב' ולילדים המאושפזים בבית החולים פוריה. הפרויקט מומן מתרומה לקרן קרב של תורמת אמריקנית.

מחוז חיפה

■ דרשה – ועדת החינוך של הכנסת דרשה בשבוע שעבר מעיריית חיפה לבטל את כתבי האישום נגד ההורים של תלמידי ב"ס חיוואר. הוועדה קיימה ישיבה בנושא ביה"ס, שתלמידיו שובתים מלימודים כבר למעלה מחודשיים. ביה"ס הדמוקרטי חיוואר (בערבית: דיאלוג) הוקם בשנת 2004 על ידי עמותה של הורים. משה"ח ועיריית חיפה התנגדו להקמת ביה"ס בטענה כי מערכת החינוך בחיפה נותנת מענה מספק לתלמידים. למרות התנגדות זו, ובעקבות זכייה בבג"ץ, הקימו ההורים את ביה"ס והעירייה סיפקה לו מבנה במושבה הגרמנית. סמוך לתחילת שנת הלימודים הודיעה העירייה להורים, כי ביה"ס יעבור למבנה ששימש בעבר את ב"ס נור, בשכונת ואדי ניסנס. עיריית חיפה שיפצה את המבנה כדי להכשירו למעבר. ההורים התנגדו למעבר בטענה כי המבנה המיועד ממוקם באזור סואן. בתחילת החודש הגישה עיריית חיפה כתבי אישום כנגד כ-50 הורים שהפרו את חוק לימוד חובה. יו"ר ועדת החינוך, ח"כ מיכאל מלכיאור, אמר בישיבה, כי הגשת כתבי האישום מעכירה את האווירה, ואינה תורמת לפתרון הבעיה. לדבריו, ההורים אינם שולחים את ילדיהם לביה"ס, משום שהם אכפתיים ורוצים להעניק חינוך ייחודי-דמוקרטי לילדיהם. הוועדה קראה לעיריית חיפה למצוא מבנה קבע ראוי לביה"ס ולהחזיר את התלמידים ללימודים.

■ אלופה – נבחרת ביה"ס הריאלי זכתה בשבוע שעבר בתואר אלופת מחוז חיפה בכדורסל. התואר מוענק לנבחרת זו השנה השנייה ברציפות. בגמר אליפות המחוז ניצחה נבחרת הריאלי את נבחרת ב"ס ליאו בק בתוצאה 66:87. הגמר הארצי של אליפות הכדורסל לבתי"ס יתקיים בסוף החודש, בגליל העליון.

מחוז ירושלים

■ העפילה – עיריית מודיעין-מכבים-רעות העפילה לאחרונה לשלב הגמר של פרס החינוך היישובי הארצי לשנת תשס"ו. מודיעין נכללת בין כ-10 רשויות מקומיות נוספות מרחבי הארץ, שמהן ייבחרו שש הזוכות בפרס הארצי. במערכת החינוך במודיעין לומדים כ-19 אלף תלמידים, מגילאי טרום חובה

ועד י"ב.

מחוז תל אביב

■ ביקרו – נכבדים מהיישוב מרר שבגליל ערכו החודש ביקור במערכת החינוך בהרצליה. הביקור התקיים במסגרת ברית ערים תאמות, שנחתמה לאחרונה בין שני היישובים. מטרת הביקור הייתה ליצור תשתית לשיתופי פעולה בין מרר והרצליה. האורחים ביקרו בבתיה"ס; ארז-מפתן, גורדון ותיכון חדש. בביקור השתתפו ראש מועצת מרר, מנהל אגף החינוך, מנהלי בתי"ס ובכירים נוספים ממועצת היישוב. מעיריית הרצליה נמסר, כי מתוכנן ביקור גומלין של משלחת מהעירייה במרר.

■ זכה – גיל דולברג, תלמיד כיתה י"ב בתיכון בליך ברמת גן, זכה החודש במקום הראשון בתחרות הארצית במדעי המחשב והנדסת תוכנה. את התחרות ערך משה"ח בשיתוף עם צה"ל וחברת טלקום. משתתפי התחרות נדרשו לפתור בעיות אלגוריתמיות בדרך יצירתית. הפרס הוענק לתלמיד על ידי שרת החינוך, יולי תמיר. בטקס חלוקת הפרסים השתתפו גם; שר התקשורת, אריאל אטיאס, ונציגים של צה"ל. אשתקד זכה התלמיד במקום הראשון בתחרות המחשבים והמתמטיקה של מכון ויצמן למדע –"קוד גורו".

מחוז דרום

■ מחסור – מנהלת המחוז, עמירה חיים, ביקרה בשבוע שעבר במערכת החינוך בתל שבע. הביקור נפתח בגן הילדים אבו בכר, שבו הוצגו בפני מנהלת המחוז תוכניות לימודים חווייתיות בערבית ובמתמטיקה. בהמשך היום ביקרה חיים בביה"ס היסודי אבו בכר א'. חיים צפתה בביה"ס בשיעור עברית בכיתה א'. השיעור היה מתוך תוכנית לימודים חדשה שפותחה במיוחד למגזר הבדואי, החושפת את התלמידים לשפה העברית בדרך חווייתית כבר בכיתה א'. עם תום הסיור נפגשה חיים עם ראש מועצת תל שבע, עאנד אל עאסם, ועם מנהל מחלקת החינוך, חליל אבו רקייק. אנשי המועצה תיארו בפני מנהלת המחוז את קשיי מערכת החינוך ביישוב ובמיוחד את המחסור בגני ילדים, כיתות לימוד ופעילויות של חינוך בלתי פורמלי לבני הנוער. בפגישה הוחלט, כי מפקח מינהל חברה ונוער במחוז, טאלב אבו חמאד, יגבש תוכנית מערכתית לחינוך הבלתי פורמלי, שתותאם לצרכי היישוב. המפקח יוביל את ביצוע התוכנית עם מחלקת החינוך ומנהלי בתיה"ס. אל הסיור התלווה הצוות הבכיר של מחוז דרום.